

Haftalık Irak Raporu

Temmuz 2022

ANADOLU YAKIN DOĞU ARAŞTIRMALARI MERKEZİ
مركز الأناضول لدراسات الشرق الأدنى
ANADOLU CENTER FOR NEAR EAST STUDIES

Irak Raporu

Temmuz 2022

Tüm telif hakları AYAM'a aittir © 2022

www.ayam.com.tr

ayam@ayam.com.tr

+ 90 212 487 00 01

+ 90 549 601 40 44

Bahçeşehir 1. Kısım
Albatros Sk.
Villa No:2
34488

Başakşehir/İstanbul

AyamMerkezi_TR

Bu hafta Irak'ta yaşanan en önemli olaylar:

- Birleşmiş Milletler: Irak, Ukrayna savaşından en çok etkilenen ülkelerden biri.
- Sağlık Bakanlığı: Irak aynı anda dört salgınla karşı karşıya.
- Irak ve Suudi Arabistan, iki elektrik ara bağlantı anlaşması imzaladı.
- Kazimi, Cidde Güvenlik ve Kalkınma Zirvesi'ne katılıyor.
- Sadr, Bağdat'ın Sadr şehri bölgesinde toplu namaz kılma çağrısı yaptı.
- Nuri el-Maliki'ye ait olduğu iddia edilen bir kayıt sızdırıldı. Kayıtta Maliki, Sadr, Barzani ve Halbusi projesini çökertmeyi taahhüt ediyor.
- Şii Dava Partisi, iki silahlı saldırı sonrasında üyelerine dikkatli olma çağrısı yaptı.
- Hizbullah'tan bir heyet, Sadr ve Maliki'nin arasını bulmak için Bağdat'a geldi.
- Irak-Türkiye sınırındaki Zaho şehrinde Iraklı turistleri hedef alan kaynağı belirsiz bir hava saldırısı düzenlendi.
- Irak, Türkiye'yi bombardımandan suçlu tuttu ve Güvenlik Konseyi'ne şikayette bulundu. Erdoğan, ülkesinin saldırıda parmağı olduğunu reddederek, bunu iki ülke arasındaki ilişkilere zarar vermeyi amaçlayan bir terör eylemi olarak değerlendirdi.
- Erdoğan, Duhok saldırısını terör örgütü PKK'nın olağan operasyonlarından biri olarak değerlendirdi.
- İHA'lar Kuzey Irak'taki bir Türk ordusu kampını hedef aldı.
- Musul'daki Türk konsoloslughuna füzeyle saldırı düzenlendi. Bağdat yönetimi, Ankara'dan güçlerini topraklarından çekmesini talep etti.

- Şii Koordinasyon Çerçevesi, resmi başbakan adayı olarak Muhammed Şiya el-Sudani'yi oy birliğiyle kabul etti.
- Irak, İran tarafını Prens Muhammed bin Selman'ın halka açık müzakereleri yürütmeye davet ettiği konusunda bilgilendirdi.
- Instagram platformu, Haşdi Şabi'nin resmi hesabını sildi.
- Irak Petrol Bakanlığı, haziran ayı gelirlerinin 11 milyara ulaştığını duyurdu.
- IKBY, geçen haziran ayında yaklaşık 15 milyon varil ham petrol ihraç etti ve bir milyar 800 milyon doların üzerinde mali gelir elde etti.
- Irak, ExxonMobil'in Qurna 1 sahasındaki 300 milyon dolara kadar olan hissesini satın aldı.
- IKBY'de bir gaz sahası bir ayda dördüncü kez hedef alındı.
- Ürdün Kralı Abdullah, ülkesinin sınırlarının şu anda İran bağlantılı milisler tarafından saldırı altında olduğunu belirtti.
- Kazimi, istihbarat servisi başkanı olarak ofis müdürü Raed Jouhi'yi atadı.
- Sadr Hareketi'nin takipçileri, Muhammed Şiya el-Sudani'nin başbakan adaylığını protesto etmek için Irak parlamentosunu bastı.
- Kudüs Gücü komutanı Bağdat'a gelerek Şii Koordinasyon Çerçevesi liderleriyle görüştü.
- 291 gündür hükümetin kurulamadığı Irak, Guinness Rekorlar Kitabı'na hükümet-siz en uzun ülke olarak adını yazdırdı.

ABD Başkanı Joe Biden'ın ve Körfez ülkeleri, Ürdün, Mısır ve Irak liderlerinin katılımıyla Suudi Arabistan'da Cidde Güvenlik ve Kalkınma Zirvesi düzenlendi.

Zirvenin sonunda ortak bir Körfez-ABD bildirisi yayımlandı. Bildiride, Körfez ülkeleri ile ABD arasındaki stratejik ortaklığın önemi vurgulanırken, Suudi Arabistan Dışişleri Bakanı, İsrail ile herhangi bir savunma ittifakı yapıldığına ilişkin söylentileri reddetti.

Körfez İşbirliği Konseyi ve ABD liderleri zirvenin oturum aralarında yaptıkları ortak açıklamada, bölgenin güvenlik ve istikrarını koruma, bölgesel gerilimleri yatıştırma, bölgesel savunma, istihbarat işbirliğini derinleştirme ve güvence altına alma taahhütlerini beyan etti. Körfez bölgesinin tüm kitle imha silahlarından arınmış olmasını sağlamaya yönelik desteklerini teyit ederek, deniz nakliye yollarının özgürlüğü, güvenliği ve istikrarına vurgu yapıldı.

Sadr Hareketi'nin lideri Mukteda es-Sadr'ın çağrısını yaptığı "toplu namaz" 15 Temmuz'da Bağdat'ın Sadr şehri bölgesinde kılındı.

Sadr vaazında, Haşdi Şabi'nin Irak topraklarını DEAŞ'tan kurtaramayacağını vurgulayarak, Irak halkı olmasaydı vatanın özgürleştirilemeyeceğini belirtti. Haşdi Şabi milislerinin, kurtarılan bölgelerden uzak tutulmasının zorunluluğuna vurgu yaptı.

Sadr, siyasilere yönelik konuşmasında eskiden denenmiş olanı tekrardan denemenin sonuç getirmeyeceğini ifade etti. Sadr Hareketi'nin Meclis'teki temsilcilerinin istifasının ardından başbakanlık görevini üstlenme ihtimali olan eski Başbakan Nuri el-Maliki'ye atıfta bulunan Sadr, önceki yıllarda teröristlerin ele geçirdiği Saklaviya ve Spyker şehirlerinde yaşanan katliamların tekrar edebileceği uyarısında bulundu.

Sadr hutbesinde, "Ben Şii merciinin sözcüsü değilim ama istisnasız tüm politikacılara kapılarını kapattığını biliyoruz ve bu tüm politikacılara hakarettir" ifadelerini kullanarak, tüm siyasilerin dış eğilimlere sahip olduğunu vurguladı.

Sadr'ın toplu Cuma namazı kılma çağrısı, babası Muhammed Muhammed Sadık es-Sadr'ın Kûfe camisinde ilk toplu Cuma namazının kılınmasının yıl dönümüne denk geldi. Ayrıca hareketin sosyal medya platformlarında "Hazırız" şeklinde başlatılan hashtagin yayılmasıyla, toplu namaz çağrısı gayriresmi bir şekilde yayıldı.

Irak'ın eski Başbakanı ve "Kanun Devleti" koalisyonu lideri Nuri el Maliki'ye atfedilen, ülkede etkileşim ve iç tepkilere yol açan sızıntılar devam ediyor. Dördüncü sızıntıda Maliki, Sadr Hareketi'nin lideri Mukteda es-Sadr'ı hedef alarak Irak'ta bir sonraki aşamanın çatışma ve savaş olacağı konusunda uyarıda bulunuyor.

Maliki, sızdırılan kayıtta ülkede bir sonraki savaş aşamasında Sadr'ın kan istediğini savunarak kendisinin de Başbakan Mustafa Kazımı'ye orduya ve polise güvenmediğini ifade ediyor. Kayıtta, "Herkes kendini savunacak, ben de kendimi savunacağım ve tanklarımız, zırhlı araçlarımız, insansız hava araçlarımız var ve Maliki'nin etkilenmesi halinde Ben-i Malik aşireti müdahale edecek" ifadeleri yer alıyor.

Maliki, Mukteda es-Sadr, Kürdistan Demokrat Partisi lideri Mesut Barzani ve Irak parlamentosu başkanı Muhammed el-Halbusi projesinin düşmemesi halinde, Irak'ın içinden çıkamayacağı yıkıcı bir savaşın eşiğine geleceğini belirtti. Maliki, "Projelelerini çöktürmeyi başarabilirsek Irak ayakta kalır, başaramazsak Irak kırmızı çembere girer" diye konuştu.

Maliki'ye atfedilen bu kayıtlar, ABD'de ikamet eden Iraklı bir gazeteci tarafından servis edildi. Sızıntılara ilişkin halen istihbarat servisinin başındaki Kazımı'nin de parmağı olduğu suçlamaları yöneltildi.

Sızıntılar, Sadr Hareketi'nin temsilcilerinin istifasının ardından Maliki'nin başbakanlık pozisyonunu devralma olasılığının artmasının ardından kritik bir zamanda gerçekleşti.

Sızıntılara yanıt olarak Irak'taki Sadr Hareketi lideri Mukteda es-Sadr, eski Başbakan Nuri el-Maliki'ye "siyasi işlerden uzak durması" ya da "yargıya teslim olması" tavsiyesinde bulundu. Sadr, Şii Dava Partisi ile müttefik tüm siyasi oluşumlara ve Maliki aşiretinin önde gelen isimlerine bu suçlamaları ortak bir şekilde kınama çağrısı yaparak, "fitne ateşinin söndürülmesi" gerektiğini söyledi. Öte yandan, Sadr destekçileri, Nuri el-Maliki'ye karşı Sadr şehri, Nasiriye, Maysan ve Basra'da gösteri yaptı.

Londra merkezli yayın yapan El Arab gazetesi, sızıntıların Maliki'yi yalnız bıraktığını kaydetti. Gazeteye göre, Şii Koordinasyon Çerçevesi'nin bileşenleri Maliki'den kopmak ve onsuz bir çözüm yolu aramak durumunda. Ayrıca Maliki'nin elindeki güçlü kozlardan biri olan Haşdi Şabi de tarafsız olmak durumunda kalabilir. Hatta örgütü güçlendiren İran dahi Haşdi Şabi'ye bir alternatif aramak zorunda kalabilir.

Aynı durum, bir sonraki müzakerelerde kendisini temsil edecek yeni bir yüz aramak zorunda kalacak olan Dava Partisi için de geçerlidir.

Şii Koordinasyon Çerçevesi, Ulusal Hikmet Hareketi başkanı Ammar el-Hekim, Asaib Ehlil Hak Genel Sekreteri Kays Hazali, Yüksek Konsey Başkanı Humam Hamoudi ve Fazilet Partisi'nin temsilcisi Abdul Sada al-Fraiji'yi içeren başbakanlık adaylarının belirlenmesi için komite oluşturmuştu.

Komite toplantısından sonra, adayların isimlerinin Kanun Devleti koalisyonu lideri Nuri el-Maliki'nin sunduğu isimlerin ikiye düşürülmesine karar verdi. Bu isimler Muhammed Şiya el-Sudani ve Ali Şükri.

Diğer iki aday olan Kasım al-Araji ve Faleh el-Fayyad ise Fetih İttifakı lideri Hadi al-Amiri tarafından sunuldu. Ancak Kasım al-Araji bu adaylıktan müsaade istedi. Daha sonra, Şii Koordinasyon Çerçevesi oy birliğiyle Muhammed Şiya el-Sudani'yi resmi başbakan adayı olarak oyladı.

Muhammed Şiya el-Sudani kimdir?

Muhammed Şiya el-Sudani'nin adı, Ekim 2019'da başlayan protestolarla birlikte anılmaya başladı.

Bu protestolar Adil Abdülmehdi'yi görevinden istifa etmeye zorladığında, Muhammed Şiya el-Sudani de dahil olmak üzere birçok isim öne sürülmüştü.

Ancak göstericilerin ve Sadr Hareketi'nin lideri Mukteda es-Sadr'ın reddetmesi, o dönemde Sudani'nin parlamasına engel oldu. Sadr, Sudani'nin adaylığına karşı çıkarsa aynı senaryonun tekrarlaması mümkün. Sudani, hükümeti kurmayı başarsa bile, uzun süre görevde kalabileceğinin garantisi yok.

1970 doğumlu Muhammed Şiya Sabbar Hatem el-Sudani, 1992 yılında Bağdat Üniversitesi'nden ziraat bölümünden mezun oldu. Şii Dava Partisi'ne mensup bir aileden gelen Sudani, 2003'ten sonra pek çok görevde bulundu:

- Dava Partisi'nden Amara şehrinin belediye başkanı, 2004.
- Maysan İl Meclis Üyesi, 2005 - 2009.
- Maysan Valisi, 2009.
- İnsan Hakları Bakanı, 2010.
- Ulusal Hesap Verebilirlik ve Adalet Komisyonu Başkanı, 2011-2012.
- Tarım Bakanı / Milletvekili, 2013.
- Siyasi Tutuklular Kurumu/Vekaleten başkan, 2014-2015.
- Göç ve Yerinden Edilme/Vekaleten başkan, 2014.
- Çalışma ve Sosyal İşler Bakanı, 2014.
- Çocuk Esirgeme Kurumu Başkanı.
- 2014-2015 Maliye Bakanı / Vekaleten, 2014-2015.
- Ticaret Bakanı / Vekaleten, Ekim 2015'ten beri görevde.
- Irak'ta siyasi ve güvenlik arenasında gerilim devam ederken, Şii liderler ve aşiret seyhleri, Maliki ile Sadr arasında uzlaşma çabalarına öncülük etmeye çalışıyor.

Maliki'nin sızdırılan ses kayıtlarının ardından Irak'taki durumun ciddiyetini göz önünde bulunduran Hizbullah, İran tarafıyla koordineli olarak hızlı bir şekilde harekete geçti ve Sadr Hareketi'nin lideri Mukteda es-Sadr'ı sakinleştirmek için onunla yakından ilgili isimlerin yer aldığı bir heyet gönderdi.

Son birkaç gün içinde Hizbullah ile İran büyükelçisi, Maliki ve Sadr arasında patlak verebilecek silahlı bir çatışmayı durdurmak için geçici çözümler bulmak üzere iki taraf ile yoğun temaslar gerçekleşti.

İran'ın Bağdat Büyükelçisi Muhammed Kazım el-Sadık da krizden çıkış yolu bulmak için kayda değer bir hamle yaparak, Maliki'nin geçici olarak Tahran'a gitmesini önerdi.

İran Dışışleri Bakanlığı Sözcüsü Nasır Kenani, ülkesinin Suudi Arabistan ile müzakere yürütmesini memnuniyetle karşıladığını vurgulayarak; bir sonraki turun resmi, siyasi ve bilimsel bir şekilde devam etmesi için gerekli zeminin sağlandığını ifade etti. Kenani, Bağdat'ın çabaları ve olumlu rolü için teşekkürlerini yineledi. Bu bağlamda, Tahran ile Riyad arasında Bağdat'ta gerçekleştirilen beş tur müzakerenin olumlu geçtiğinin altını çizdi.

Kenani, haftalık basın toplantısında Irak Dışışleri Bakanı Fuad Hüseyin'in İranlı mevkidaşı Hüseyin Emir Abdullahiyan ile telefon görüşmesi yaptığını ifade etti. Görüşmede, Suudi Veliaht Prensi Muhammed bin Selman'ın Tahran ve Riyad arasındaki siyasi ve açık diyalogu memnuniyetle karşıladığını belirtti.

İranlı ve Suudi yetkililer, Nisan 2021'den bu yana Irak'ın başkenti Bağdat'ta iki ülke arasındaki sorunları çözmek için köprü kurmak ve diplomatik ilişkileri eski haline döndürmek için çeşitli müzakereler düzenliyor.

Irak, seçimlerden sonra en uzun siyasi "durgunluk" dönemini yaşıyor. 291 gün geçmesine rağmen yeni hükümet kurulamadı. Şu ana kadar devam eden siyasi bölünme nedeniyle, hükümetin yakın zamanda kurulacağına dair bir emare de görünmüyor. Ekim ayında yapılan seçimlerin üzerinden 9 aydan fazla süre geçmesine rağmen, cumhurbaşkanı ve başbakanı seçmekle görevli milletvekilleri herhangi bir konuda anlaşmaya yaklaşmadı.

Siyasi felç nedeniyle Irak'ta 2022 genel bütçesi ortaya konulamadı. Çok ihtiyaç duyulan altyapı projeleri ve ekonomik reformlar için harcamalar durdu. Bu durum, Bağdat'ın yüksek ham petrol fiyatları nedeniyle rekor petrol gelirleri elde etmesine rağmen, hizmet ve istihdam eksikliği artmış durumda.

IKBY ile Türkiye sınırında bulunan Zaho kentindeki bir tatil beldesine kimliği belirsiz bir taraf saldırı düzenledi. Düzenlenen bombardımanda 9 kişi hayatını kaybetti, 33 kişi de yaralandı.

Saldırının ardından Irak Dışışleri Bakanlığı, Bağdat'taki Türk büyükelçisini çağırdı ve kendisine sert bir ifadeyle, ülkesinin güçlerini Kuzey Irak'tan çekmeye ve olay için resmi bir özür sunmaya çağırdı.

Türk Dışışleri Bakanlığı ise saldırının Türk ordusundan kaynaklanmadığını belirterek, Irak hükümetini saldırının arkasındaki gerçek failleri durdurmak için işbirliği yapmaya çağırdı ve gerçeğin ortaya çıkması için tüm adımları atmaya hazır olduğunu vurguladı. Açıklamada, Türkiye'nin sivilleri hedef alan her türlü saldırıya karşı olduğunun altı çizildi.

Saldırı, İran, Türkiye ve Rusya'nın katılımıyla gerçekleştirilen Tahran zirvesinden bir gün sonra yaşandı. Zirvede, İran ve Rusya tarafının Türkiye'yi Irak ve Suriye'deki rolünden vazgeçmeye ikna edemediği görüldü.

Bu arada IKBY'nin Duhok ilinin kuzeyindeki Amadiye ilçesine bağlı Bamerne kasabasında Türk ordusuna ait askeri üsse iki insansız hava aracı tarafından saldırı düzenlendi.

Üste bulunan güçler, iki İHA'dan birini düşürmeyi başardı. Diğer İHA ise üssün havalanına düştü. Olayda Türk ordusu mensuplarından yaralanan olmadı.

Musul'un kuzeydoğusundaki Türk konsoloslughuna 4 füze ile saldırı düzenlendi. Saldırıda herhangi bir kayıp veya hasar yaşanmadı. Bu arada Irak Dışışleri Bakanı Fuad Hüseyin, BM Güvenlik Konseyi'ni Türkiye'nin Irak'taki tüm güçlerini geri çekmesini zorunlu kılacak bir karar çıkarmaya çağırdı.

Türkiye'nin BM Güvenlik Konseyi'ndeki temsilcisi, saldırının arkasında PKK'nın olduğunu ifade ederek; ülkesinin Irak'ı ya da başka hiçbir ülkeyi terör saldırılarının rampası olarak kabul etmediğini ifade etti. Türk temsilci, Irak ile ilişkilerinin zarar görmesini istemediklerinin altını çizdi.

Şii Dava Partisi, Irak'ın güneyindeki Dikar'da meydana gelen iki silahlı saldırının arka planında önlem almaları için üyelerine acil bir uyarıda bulundu.

Dava Partisi ve diğer parti liderlerine başta Zikar olmak üzere tüm illerde tedbir almaları ve kendilerine yönelik silahlı saldırılara karşı dikkatli olmaları için talimat verildi.

Bu uyarı, Dava Partisi'nin biri Temsilciler Meclisi üyesi, diğeri ise Irak Savunma Bakanlığı'ndan emekli bir temsilcisine yönelik Zikar bölgesinde düzenlenen iki silahlı saldırının ardından yapıldı.

Bu gelişme, Dava Partisi Genel Sekreteri ve Kanun Devleti koalisyonu lideri Nuri el-Maliki'nin Mukteda es-Sadr'ı hedef aldığı ses kayıtlarının yayılmasının ardından tırmanan anlaşmazlık devam ederken yaşandı.

Süleymaniye vilayetinin Çemçemal ilçesinde bulunan Kor Mor gaz sahasına bir ay içinde dördüncü kez saldırı düzenlendi. Saha, 3 Katyuşa roketiyle hedef alınırken, bölgedeki petrol ve gaz sahaları geçtiğimiz aylarda benzer saldırılara tanık olmuştu.

Gaz sahası Kerkük ve Süleymaniye şehirleri arasında, IKBY tarafından yönetilen bir bölgede bulunuyor. Son haftalarda, IKBY'deki yakıt üretim tesisleri, roketlerle hedef alınıyor. Hiçbir taraf saldırıyı üstlenmedi. Ancak kanıtlar, bu silahlara sahip olan ve bölge sınırlarında varlık gösteren ve daha önce Erbil havaalanını ve bölgedeki ABD konsolosluğunu hedef alan İran tarafından finanse edilen silahlı gruplara işaret ediyor. Saldırıların nedeni, Federal Mahkemenin bölgenin petrol ihracatını engelleme kararının ardından bölge yönetimine petrol ihracatını durdurması için baskı yapmak olması muhtemel, ancak bölge yetkilileri karara uymadı.

Ürdün Kralı II. Abdullah, İran'ın ülkesine yönelik tehdit oluşturduğu konusunda uyarıda bulundu. Üstelik bu, Kral Abdullah'ın ilk uyarısı da değil. Ürdün, yıllardır Orta Doğu'da, İran tarafından, kendi sınırları ile Akdeniz arasında Irak, Suriye, Lübnan, Filistin hatta belki de Ürdün topraklarını içine alacak bir "Şii hilali" projesinin ortaya çıkması konusunda uyarıda bulunuyordu. Kral Abdullah, o dönemde Kasım Süleymani liderliğindeki Devrim Muhafızları Kudüs Gücü'nün kontrolü altındaki İran'ın milis ağından bahsediyordu.

Bu tarihi uyarıdan bu yana, İran'ın 'Şii hilali'ndeki hedeflerinin çoğuna fiilen ulaşıldı. Stratejik olarak, IKBY hariç Irak genel olarak Haşdi Şabi, Irak "Hizbullah" tugaylarının ve diğer İranlı milislerin kısılacında. Suriye'nin çoğunluğu ise Esed rejimi ve Devrim Muhafızları'nın kontrolünde ve Lübnan Hizbullah'ın eline geçti. Şii hilali pratik bir gerçeklik haline geldi ve İran, Orta Doğu'nun bu bölgesinin dışındaki ülkelere, özellikle de Arap Yarımadası'na saldırmaya hazırlanıyor. Ancak söz konusu hilalden bir Arap ülkesi hala İran şemsiyesinin dışında.

Kral Abdullah, geçen haftalarda ülkesinin sınırlarının artık İran bağlantılı milislerin saldırılarına maruz kaldığını duyurmuştu. Bu tehlikeli açıklama, 1970'den beri dış savaşa katılmamış bir Arap ülkesi için birçok soruyu gündeme getiriyor. Eski Suriye Cumhurbaşkanı Hafız Esed, Ürdün'deki iç savaşa silahlı örgütleri desteklemek için müdahale etmişti. Ürdün, onlarca yıldır benzeri görülmemiş bir istikrar yaşadı ve Arap Baharı olaylarından parçalanmadan çıkmayı başardı.

Ürdün'ün Irak ve Suriye sınırlarında bulunan silahlı grupların çoğu İran'a bağlı. Irak tarafında Haşdi Şabi grupları ve bağlantılı gruplar yaygınken, Suriye tarafında Esed rejimine bağlı silahlı grupların yanı sıra Afganistan ve Pakistan'dan unsurlar da dahil olmak üzere İran'a sadık Şii milisler var. Lübnan Hizbullahı ve İran Devrim Muhafızları güçlerinden de birlikler mevcut.

Bu bölgeleri kontrol eden milisler, yerel kaçakçılık çetelerini silahlandırıyor, donatıyor ve onları Ürdün'ün içlerine doğru iterek kargaşa ve kaosa yol açıyor. Peki bu milisler neden Ürdün sınırlarında hareket ediyor?

Bunun nedeni, Tahran'ın Orta Doğu'da, bir başlangıç olarak ilk aşamada Şii Hilali ve Yemen'i kontrol etmek gibi net stratejik hedeflerinin olması. Bu bağlamda, Ürdün jeopolitik olarak İran'ın iki ana hedefi arasında yer alıyor. Stratejik olarak Şii Hilali tamamlandıktan ve adanın tamamı üzerinde hakimiyet sağlanmadan önce İran, genişlemesinin ilk bölümünü tamamlamak için Ürdün'ü zayıflatmak ve bölgesel konumunu aşağı çekmek için çalışacaktır. Ürdün, İranlıların tarihi ve ideolojik arzusu olan Biladü's Şam, Mezopotamya, Filistin ve Hicaz arasındaki tarihi bir kavşakta yer almaktadır. Ürdün'ü kontrol eden, sınırları ele geçirir ve böylece tüm bu ülkelere geçişleri kontrol eder.

Sadr Hareketi'nin destekçileri, Muhammed Şiya el-Sudani'nin başbakanlık adaylığını reddetmek için 27 Temmuz akşamı Yeşil Bölge'ye baskın düzenledi.

Tahrir'deki kitlesel gösterilerden yaklaşık 2 saat sonra protestocular, beton blokları ve bariyerleri düşürerek parlamento binasına girdiler ve Yeşil Bölge'ye doğru Cumhuriyet Köprüsünü geçtiler.

Sadr hareketi'nin lideri Mukteda es-Sadr, bu gösteriyi bir reform devrimi, adaletsizlik ve yolsuzluğun reddi olarak nitelendirdi ve göstericilerin "bozguncuları korkuttuklarını" ifade ederek destekçilerine evlerine dönme çağrısı yaptı. Sadr, bozguncuların inatlarını sürdürmeleri halinde gösterilere müdahale etmeyeceğini belirtti.

Şii Koordinasyon Çerçevesi, gösterileri ele almak için bir toplantı düzenledi. Toplantının ardından yayımlanan bildiride, Sudani başkanlığındaki hükümeti kurmaya kararlı oldukları ifade edildi.

Başbakan Mustafa Kazımi ise göstericilere, protestolarını barışçıl bir şekilde sürdürme ve kamu malını koruma çağrısı yaptı. Cumhurbaşkanı Berham Salih de, göstericileri sükûnete ve sağduyuya çağırdı.

Bu arada, İran Devrim Muhafızları Kudüs Gücü Komutanı İsmail Kani, Bağdat'a geldi ve mevcut siyasi gelişmeleri görüşmek üzere Şii Koordinasyon Çerçevesi liderleriyle bir toplantı düzenledi.

Yeşil Bölge'nin ve parlamento binasının göstericiler tarafından basılması nedeniyle Yeşil Bölge'nin dışında gerçekleştirilen toplantıda, Kani'ye Çerçeve bildirisinin içeriği hakkında da bilgi verildi.

Çerçeve liderleri toplantı sırasında Muhammed Şiya el-Sudani'nin başbakanlık görevine aday gösterilmesine bağlılıklarını teyit etti. Ancak Sudani'nin adaylığını geri çekmesini talep etmesi durumunda bu konuyu yeniden gözden geçirmesine kapı aralandı.

Kani'nin Şii nüfuzunu yeniden düzenlemek ve uzlaşya dayalı bir hükümet kurmak için Bağdat'a yaptığı ziyaretlerin tekrarlandığı biliniyor, ancak girişimleri amacına ulaşamadı.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı tarafından yayımlanan bir raporda, Rusya'nın Ukrayna'yı işgalini takip eden haftalarda yükselen gıda ve enerji fiyatlarının bir sonucu olarak dünya çapında 71 milyon insanın yoksulluk içinde yaşadığı belirtildi.

Enflasyondan en çok etkilenen ülkeler arasında Haiti, Arjantin, Mısır, Irak, Türkiye, Filipinler, Ruanda, Sudan, Kenya, Sri Lanka ve Özbekistan yer alıyor. Rapor ayrıca en düşük yoksulluk sınırında yaşayan ülkeler olan Afganistan, Etiyopya, Mali, Nijerya ve Yemen gibi yerlerde vatandaşların daha zor durumda olduğunu kaydetti.

Irak Elektrik ve Petrol Bakanlıkları, Suudi Arabistan'ın ev sahipliğinde düzenlenen Cidde Güvenlik ve Kalkınma Zirvesi'nin oturum aralarında Suudi Arabistan ile elektrik ara bağlantısı için iki anlaşma imzaladı.

Anlaşma, Kuveyt'teki otorite istasyonundan Güney Irak'taki Fao istasyonuna elektrik ara bağlantı hatlarının inşasını ve Güney Irak'a Körfez İşbirliği Konseyi ülkelerinden yaklaşık 500 megavat enerji tedarik edilmesini içeriyor.

İnşa edilecek yeni elektrik enterkonneksiyon hatlarının yaklaşık 24 ay sürmesi ve toplam 1800 megavat kapasite ile çalışması bekleniyor.

Küresel gemi takip şirketi (tankertrackers), IKBY'nin geçtiğimiz haziran ayında yaklaşık 15 milyon varil ham petrol ihraç ettiğini ve bunun bir milyar 800 milyon dolardan fazla finansal gelir getirdiğini ortaya koydu.

IKBY'den yapılan petrol ihracatının haziran ayında günlük 494 bin 553 varil; aylık 14 milyon 836 bin 586 varil olduğunu belirten şirket, "7 ülke IKBY'den ham petrol alıyor. Bunun yüzde 88'i Yunanistan, İtalya, Ukrayna ve Türkiye'ye satılıyor. Bir varil petrol fiyatı 122,74 dolardan satılıyor" ifadelerine yer verdi.

Irak Petrol Bakanı İhsan Abdulcabbar, National Oil Company'nin Batı Kurna-1 sahasının ana operatörü ExxonMobil'in 300 milyon dolara kadar olan hissesini satın alacağını ve anlaşmanın bir sonraki bütçeye dahil edileceğini açıkladı. Maliye Bakanlığı'na sunulan ekonomik fizibiliteye göre miktarın, üretim ve ihracat kârlarının elde edilmesinden iki yıl sonra geri kazanılacağını kaydetti.

Batı Kurna-1 sahasının 2010 yılında ABD şirketi tarafından geliştirilip genişletildiğini, petrol rezervlerinin yaklaşık 8,5 milyar varil olarak tahmin edildiğini ve günde ortalama 300 bin varil ürettiğini belirtmekte fayda var.

Irak'ın resmi verilerine göre, ExxonMobil saha geliştirme sözleşmesinin yüzde 60'ına sahipken, Irak Ulusal Petrol Şirketi yüzde 25'e ve Royal Dutch Shell yüzde 15'ine sahipti.

ANADOLU YAKIN DOĞU ARAŞTIRMALARI MERKEZİ
مركز الأناضول لدراسات الشرق الأدنى
ANADOLU CENTER FOR NEAR EAST STUDIES

www.ayam.com.tr

ayam@ayam.com.tr

+ 90 212 487 00 01

Bahçeşehir 1. Kısım Albatros Sk.
Villa No:2 34488 Başakşehir/İstanbul